

פנינים יקרים

מתורת רבותינו הקדושים מביאלא

- ליקוטי אמרים ככתבם וכלשונם מספרי רבותינו הקדושים •

פרשת כי תשא

אאמו"ר זצלה"ה בספר הקדוש חלקת יהושע [בפרשתן מהדורה חדשה עמ' תקטז] "או יאמר [כי תשא את ראש], מרמזו [לענין] התחזקות, שצריך לדעת, כי השם יתברך – חלק אלקי ממעל, יש בכל ישראל. וזה 'לפקודיהם' מלשון פיקדון, שיש בכל אחד, ועל ידי זה יוכל לחזק עצמו".

ברכה של גלויות, מבוא

• תולדות אדם •

ולא יהיה בהם נגף. (ל יב)

כי נגף אותיות גפן, הם ישראל הנקראים גפן, כמו הגפן שאין מקבל הרכבה אחרת, כמו כן הם אינם מתערבים באומות העולם. ומה שאנו רואים שלפעמים נתערבו באומות העולם, הוא כמו תערובת יבש ביבש, שאין להם שום תערובת, רק מצד שאין אנו מכירין אותם. וזה שהצדיקים מנהיגים שלא יתחבכו ח"ו מגפן לנגף הלילה.

עמוד צט

• דבדי בינה •

העשיר לא ירבה והדל לא ימעט ממחצית השקל. (ל טז)
השם יתברך גילה, והראה לעיני כל, מעלת קדושת ישראל, איך שכל אחד מהם הוא קדושה עצמיות. וצוה להם, אשר "העשיר לא ירבה והדל לא ימעט ממחצית

• דבדי בינה •

כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם וגו'. (ל יב)

דתיבת לפקודיהם יש בו שני פירושים: האחד, לשון מנין. והב' הוא לשון פקודה והתמנות. שהקדוש ברוך הוא עשה לישראל, שיהיו פקודים וממונים על כל עניני בחינת עולם ושנה, ועל ידי נפשות ישראל יתעלה כל עניני עולם לרום המעלות.

פרשת במדבר עמי כה

• מבשר טוב •

כי תשא את ראש בני ישראל. (ל יב)

מבואר בספרים הקדושים, כי בכלל מצוה זו לנשא ולרומם ולהגביה את ישראל. ועל פי הכלל שאמר הבעש"ט הקדוש שהתורה נצחית ושייכת לכל אחד ואחד, בכל דור ובכל זמן, נראה שאף כל יחיד ויחיד כלפי עצמו, יקיים מצות "כי תשא את ראש בני ישראל", בנשיאות ראש והכרת ערך העליון, בחשיבות נפשו ונשמתו החצובה מגבהי מרומים.

והעצה לרומם ראש בני ישראל הוא, מרמזו בלשון "לפקודיהם", שלא יזלזל הלילה בעצמו ובערך נשמתו, רק יידע נאמנה שיש בתוכו חלק אלקי ממעל שהוא מופקד בידו, ויידע ערך אותו פיקדון, ובוה יחזק את עצמו תמיד. ועל דרך שכתב כ"ק

• דברי בינה •

עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו. (לב א)
אלו היראים המדומים אשר לא יכלו לחיות בלא אלוקים, אומרים "עשה לנו אלוקים", כלומר אין מתבוננים להכשיר עבודתם שיהיה באמת כראוי לאלוקי אמת, רק ה"פרומקייט" לבד מגמתם. כמו ששמעתי בשם זקני הח"צ זי"ע (הדברי בינה) **מביאלא** שאמר בדרך צחות בזה הלשון: "די פרומע האבן געמאכט דאס עגל, זיי האט געפעהלט א גאט", (הפרומע עשו את העגל, כיון שנחפר להם אלוקים). והם חדשים אשר לא שערום אבותינו. (עבודת הלב למרן מלברטוב זי"ע)

ובהערת המהדיר לדברי בינה עמי רמא, ושם נוסף:

ומפי זקני החסידים נמסר השלמת מאמר זה. בשם רבינו זי"ע, לאמר: "המה בקשו למו אלהים אשר יוכלו למששו בידים"....

• ארון עדות •

ויהי ממחרת ויאמר משה אל העם אתם הטאתם הטאה גדולה וגו'.
התמיהה מפורסמת, משה שבא לשכך הכעס והחמה מעל ישראל ולבקש סליחה עבורה, עוד הגדיל הטאם עד לשמים ויאמר הטא העם הנה הטאה גדולה, וכי כך הוא דרכו של פניגור, אדרכא היה לו להקטין הטאם בכל מאי דאפשר.

אך האמת הוא, שעיקר, הכעס שלמעלה כביכול, על שאין אדם מכיר בחטאו, כמאמר הכתוב: "הנני נשפט אותך על אמרך לא הטאתי" (ירמיה ב). ולהיפך, כתיב "מוודה ועוזב ירוחם" (משלי כח). והנה כשעשו ישראל את העגל, ודאי לא לשם עבודה זרה כווננו, כי ח"ו לחשוב כן על דור דעה, רק רצו שיהיה להם איזה דבר אשר יראו ממנו כמו

השקל". כי כל אחד מהם נצרך לבחינת קדושת המשכן, שהוא תיקון ובנין כל העולם. ואם יחסר נפש אחת ח"ו, לא יהיה נשלם הבנין על ידי איש אחר, וכולם דייקא נצרכים לזה.

פרשת ויקהל עמי רנט

• דברי בינה •

ושמרו בני ישראל את השבת. (לא טז)
והנה צריך כל איש ישראל לתקן מידותיו קודם כניסת השבת, כדי שיהא ראוי אל השבת, ולא יהיה מובדל ממנו, (וכו'), ולא יהיה ח"ו בכלל זוגם במנוחתו לא ישכנו רשעים' (כתפלת שבת) - שאין להם התענוג מהשבת, ואדרכא נתבטלו מחמת השבת, והם בכחינת "גוי ששבת" ח"ו. אבל אם מתקן מידותיו מוקדם, אז הוא מרגיש קדושת השבת, שהוא ראוי אל הצורה.

פרשת מטות עמי רלג

• חלקת יהושע •

וכיום השביעי שבת וינפש. (לא יז)
וזה שאיתא "שבת וינפש" - דרשו חז"ל [כיצה טז]. 'כיון ששבת וי אבדה נפש'. והקשה **הבעל שם טוב** וצללה, הלא צריך לרמוז בעת שהולכת הנפש במוצאי שבת קודש, ולא בהתחלת שבת. ולדעתי נראה, באמת למה נקרא 'נשמה יתירה', שידמה בדעתו שאינו מקיים שבת כהלכתו, ועוד לא זכה להנשמה יתירה. וזה עיקר המכוון, ועיקר שמירת שבת. וזה 'כיון ששבת וי אבדה נפש', באם חושב שלא זכה להנשמה, זה חשוב מאוד. ולכן נרמז תיכף בהתחלת כניסת שבת קודש, והבן.

פרשת ויקהל

עיניהם, ולהכניסם גודל הטאם שקבלו עליהם יראה מתבנית שור אוכל עשב, שבזה עקרו כל עיקרי האמונה. והיינו: שאמר להם את"ם הטאת"ם הטא"ה גדול"ה, לא כאשר תחשבו שמעשיכם רצויים, ואין בכם כל הטא ופשע. **זבראותו** שדבריו אלה נכנסו היטב בלב ישראל, ומודים על עוותתם, שב תיכף אל ה', ויאמר: **אנא הטא העם הזה הטאה גדולה**, כלומר: כבר נפתחו עיני העם לראות עוותתם, ויודעים הם שהרכו לפשוע. ועתה אם תשא הטאתם, ואם אין וגו', כי עתה כבר ראויים הם לסליחה משום דמודה ועווב ירוחם. כך הוא פשוטו של מקרא, והבן. עמוד קסו

שיראו ממש, כדי שיבואו על ידי זה ליראת שמים. כי היראה שהיו יראים ממש, הביאה אותם ליראת שמים. **וכאשר** עלה משה למרום, התחילו להרגיש התמעטות היראה, ומחמת זה באו אל אהרן, ויאמרו: 'קום עשה לנו אלהים, ומתרגם האונקלוס: קום עבד לנו דהל"ן, היינו כנ"ל: שיעשה להם דבר אשר יעוררם ליראת אלקים. ויען שהיתה כוונתם לשמים, לא הרגישו בזה שום הטא כלל. ודבר זה הוסיף עוד יותר להציר למשה, מה שאין מכירים את הטאם, ולא תהיה להם תקומה ה"ו.

ולכן היה זאת ראשית מעשהו: לפתוח את

הרבי ר' אלימלך מליזענסק זיע"א

⊕ "ובאמת מצינו שכתוב בשם רבנו הקדוש הרבי ר' אלימלך זצלה"ה ז"ע, שאמר: שאינו מבקש שכר בעת שכבר הרגיש נועם מתיקות התורה והעבודה, רק מעת שלא הרגיש עוד נועם מתיקות עבודתו". (דברי בינה, בא)

⊕ "ומפ"ק כ"ק אאמור"ר [החלקת יהושע] זצל שמעתי: שפעם בא אחד לפני אא"ו הרה"ק מאוסטרובא זצוקלה"ה והסתיר תחת מעילו מקלו של הקדוש בעל הנועם אלמלך זצוקלה"ה משנכנס לפניו נתפעם מאוד ושאלו מה זה נמצא אצלך". (מבשר טוב חנוכה עמ' קמב)

⊕ זקני הקדוש **מלענטשנא זיע"ע**, היה בילדותו אצל הרבי ר' אלימלך, וראה בחלון איך שהרבי ר' אלימלך שורף את ידיו באש. ונכנס לבית, ובא לחדרו של הרבי ונתן לו שלום. והביט על ידיו הקדושות, והיה פליאה בעיניו איך ידי הרבי שלימות, הן זה עתה ריאתי איך ששרף אותם באש, וכבר לא ניכר בהם כלום. 'הבן' אמר לו הרבי רבי אלימלך בענותנותו: 'אפילו האש אינו רוצה להתחבר עמי'. (מרו החלקת יהושע ביומא דהילולא כ"א אדר, ברכה משולשת ח"ג עמ' קטז)

⊕ "כמו שאמרו על הרב רבי אלימלך זכר צדיק לברכה: כשהיה מביט על איש שבא אליו, הפך האיש תיכף לאיש אחר". (תולדות אדם)

⊕ "שמעתי מספרים מרבי אלימלך זצ"ל, שהיה עוסק בין מנחה למערב בסיפורי מעשיות בדברים פשוטים, וכל אחד ואחד שהיה אז בעת שדיבר דבריו, לקחו לעצמו מוסר, והתעוררו על ידי סיפוריו". (שם)

⊕ "אזכור את גודל הגעגועים של כ"ק אאמור"ר [הדברי בינה] זצלה"ה ז"ע להדפיס יהיה רצון הזה ולהפיצו בישראל, בכדי שכל אחד ואחד יוכל לשפוך שיח לפני יוצרו בסוד שיח שרפי קודש צדיק יסוד עולם". (בנו מרו הרה"ק מפרצווא)

⊕ "ולקני זצלה"ה מביאלא היה לו בירושה מעזבון א"ז זצלה"ה מאסטראווא. והרבה הצטער אותו צדיק וקדוש א"ז זצלה"ה מביאלא להדפיסו, ולחלקם ביעקב ולהפיצם בישראל. ופעם אחת נדפס בחייו. וכבר ספו תמו מן השוק". (חלקת יהושע מאמר שני)

⊕ וכך שמענו מפ"ק מרו שליט"א, ומטי ביה משמא דמרו ה"חלקת יהושע", שאפשר היה לערוך חיבור שלם מליקוטי ביאוריו [של מרו הדברי בינה] על זו התפילה - מכל כתביו. (ביקרא דצלותא עמ' 73, הקדמת המו"ל לתפילת הצדיקים)

⊕ הנהיג מרו החלקת יהושע זצ"ל, שבעת עריכת השולחן יהיו כל הנוכחים מתפללים בצוותא חדא בקול רם ובעמידה, את ה"תפילה הנוראה" שייסד הרה"ק ע"פ נוסח "הי רצון האמיתי".

⊕ כל המסובים, והרבי בראש, היו קוראים כמה שורות מתוך הספר "נועם אלימלך" במקום בו נפתח, ולא היו רשאים לדפדף בו, כפי שהורה, (ופלא שכל אחד היה מרגיש שפתח במקום המדובר בענין המכוון אליו אישית, ולא אחת בלטו הדברים ביותר).

⊕ ועוד בימי קדם טרם המלחמה, זכה מרו החלקת יהושע להיות על הציון הקדוש בליזענסק. ולימים אמר שגודל ההארה שהרגיש שם, אינו מרגיש אף בכותל המערבי.

⊕ "ובאמת מצינו שכתוב בשם רבנו הקדוש הרבי ר' אלימלך זצלה"ה ז"ע, שאמר: שאינו מבקש שכר בעת שכבר הרגיש נועם מתיקות התורה והעבודה, רק מעת שלא הרגיש עוד נועם מתיקות עבודתו". (דברי בינה, בא)

⊕ "ומפ"ק כ"ק אאמור"ר [החלקת יהושע] זצל שמעתי: שפעם בא אחד לפני אא"ו הרה"ק מאוסטרובא זצוקלה"ה והסתיר תחת מעילו מקלו של הקדוש בעל הנועם אלמלך זצוקלה"ה משנכנס לפניו נתפעם מאוד ושאלו מה זה נמצא אצלך". (מבשר טוב חנוכה עמ' קמב)

⊕ זקני הקדוש **מלענטשנא זיע"ע**, היה בילדותו אצל הרבי ר' אלימלך, וראה בחלון איך שהרבי ר' אלימלך שורף את ידיו באש. ונכנס לבית, ובא לחדרו של הרבי ונתן לו שלום. והביט על ידיו הקדושות, והיה פליאה בעיניו איך ידי הרבי שלימות, הן זה עתה ריאתי איך ששרף אותם באש, וכבר לא ניכר בהם כלום. 'הבן' אמר לו הרבי רבי אלימלך בענותנותו: 'אפילו האש אינו רוצה להתחבר עמי'. (מרו החלקת יהושע ביומא דהילולא כ"א אדר, ברכה משולשת ח"ג עמ' קטז)

⊕ "כמו שאמרו על הרב רבי אלימלך זכר צדיק לברכה: כשהיה מביט על איש שבא אליו, הפך האיש תיכף לאיש אחר". (תולדות אדם)

⊕ "שמעתי מספרים מרבי אלימלך זצ"ל, שהיה עוסק בין מנחה למערב בסיפורי מעשיות בדברים פשוטים, וכל אחד ואחד שהיה אז בעת שדיבר דבריו, לקחו לעצמו מוסר, והתעוררו על ידי סיפוריו". (שם)

פתגמין קדישין

מיוצרי של הרה"ק ה"ים שלום פרוש ז"ל

כמין מטבע (רש"י) - ראה שתדמה למטבע, שללא צורה נפסלת, וכך עליך לראות שלא תקלקל את צורתך. רבי יצחק יעקב מביאלא, דברי בינה

ביאורים ב"תפילה הנוראה" של מרן הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע ועכ"א

אש היצה"ר הבוער בקרבנו תמיד לא ינוח ולא ישקוט וכו'.

♦ ידוע שיש שני מיני יצר הרע, הנגלה והנסתר. היצר הנגלה מחטיא ומפתה את האדם לעבירות וחטאים ידועים, שהאדם מכיר בחטאו, על ידי תאוות וכדומה, ומפתה את האדם באופן שלא יכול לעמוד כנגד פיתויו עד שמכשילו. ועל זה היצר כבר שפך שיח בתפילת הנועם אלימלך זי"ע: "מרוב אש היצר הרע הבוער בקרבנו תמיד, לא ינוח ולא ישקוט, עד אשר מביאנו אל תאות העולם השפל הזה ואל הבליז". עכ"ל. וזה היצר בודאי מסוכן ביותר, וצריך האדם בכל כוחותיו להישמר ולהיזהר לבל ישל בו ח"ו, ולהתרחק ממנו הרבה בגדרים וסייגים וכיוצא, ולך לך אמרינן נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב [שבת יג:]. [כ"ק אדמו"ר שליט"א שוה"ט אושפיזא דיוסף תשע"א]

א'ת מ'חשבותינו ת'מיד.

♦ ר"ת אמת, כי רמז בזה, כי האמת צריך להיות תקוע תמיד במחשבותינו שבל נזוז מאמת לעולם, אכ"ר. [אמת ושלוש - להרה"ק מלעברטוב אית מג]

ותעורר לבבנו ולבב כל הנלווים אלינו וכו'

ולבב כל ישראל עמך.

♦ וכבר שאל הרה"ק הרבי ר' זושא את אחיו הרה"ק הרבי רבי אלימלך זי"ע: הגידה נא לי אחי איך אתה עושה הניסים והנפלאות. והשיב לו: דעל ידי זה שאני מתאחד עם שאר הצדיקים וכלל ישראל. וענהו: אכן אמת הדברים, דעל ידי זה אפשר לפעול ישועות ונפלאות.

וגם זהו יסוד התפלה, והעצה שהאדם יפעל בתפלתו, כנ"ל. וכמ"ש האר"י הק' שצריך להתאחד ולהכלל עם כלל ישראל, ולקבל על עצמו מצות "ואהבת לרעך כמוך". ובפרט בחג הפורים שמתבטלים כל המחיצות בין איש לרעהו, יש להתגבר במצות אהבה של "ואהבת לרעך כמוך". [מבשר טוב פורים עמ' יג]

שיהיו כל תנועותנו והרגשותנו הידועות וכו'.
♦ והעיקר תיקון הרהורי הלב, הוא: שיהיה האדם משועבד להשם יתברך בכל תנועותיו, שלא יהיה בלתי עבדות השם יתברך. וכמו שכתוב בתפילה של רבינו הקדוש מוהר"ר אלימלך ז"ל זי"ע: שיהיו כל תנועותינו והרגשותינו הכל ביחוד אליך. וכמו שכתוב בספרים על רבינו הקדוש מלובלין זי"ע: שלא הגביה ריסי עיניו בלתי יחוד שמו יתברך. [דברי בינה פרשת ויקרא]

תתן בלבנו שנראה כל אחד מעלת חברו ולא

חסרונו.

♦ יברך יראי ה' הקטנים עם הגדולים, [תהילים קטו ג] פירושו: שיתברכו יראי ה' מאת ה', שיהא הגדולים שוים עם הקטנים, שלא יתרומו ויתגאו ח"ו זה על זה. כמו שייסד הרב אלקי מהר"א מליז'ענסק זצלה"ה זי"ע בתפלתו: שיתן בלבנו לראות מעלת חברינו ולא חסרונם. [הרה"ק מלענטשנא - ת"א עמ' שפג]

♦ מאת כל איש וכו' תקחו את תרומתי. היינו: מאת כל אחד ואחד מישראל, תקחו את תרומתי, הינו שיכולים ללמוד מכל אחד ואחד מישראל. וצריך לחפור ולבקש המידה הגנוזה בו. וע"י שמקושר באהבת ישראל - מוצאו. וזה שיסד לנו רבינו הקדוש מוהר"ר אלימלך ז"ל זי"ע, בתפילתו הקדושה: שנראה כל אחד מעלת חברינו ולא חסרונם, היינו ע"י שהאדם רוצה לראות רק מעלת חברו, על ידי זה זוכה: שנדבר כל אחד את חברו בדרך הישר והרצוי, היינו שמוצא בו המדה טובה, כנ"ל. [דברי בינה תרומה עמ' קפג]

♦ תן בלבנו שנראה כל אחד מעלת חברינו ולא חסרונם. וכו'. והוא משום שאם אדם אוהב את חברו שיש בו אהבה אליו שיש לו אהבת ישראל אינו רואה חסרון בחבירו וכעין שכתב בספר הישר לרבינו תם על הפסוק על כל פשעים תכסה אהבה היינו שהאהבה מכסה את הדבר עד שאינו רואה כלל הדברים הלא טובים. [כ"ק אדמו"ר שליט"א ויגש תשס"ט]